

מסכת שבת פרק יח

(קכו, ב) משנה: מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני בטול בית המדרש, אבל לא את האוצר. מפנין תרומה טהורה, ודמאי, ומעשר ראשון שניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והתורמוס היבש, מפני שהוא מאכל לעזים¹ - אבל לא את הטבל, ולא את מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו, ולא את הלוף, ולא את החרדל. **רבן שמעון בן גמליאל** מתיר בלוף, מפני שהוא מאכל עורבין. חבילי קש, וחבילי עצים, וחבילי זרדים - אם התקינן למאכל בהמה, מטלטלין אותן - ואם לאו, אין מטלטלין אותן

גמרא: {השתא חמש מפנין - ארבע מיבעיא?!} אמר **רב חסדא:** ארבע מחמש! <<איכא דאמרי: ארבע מאוצר קטן, וחמש מאוצר גדול - ומאי "אבל לא את האוצר"? שלא יתחיל באוצר תחלה! ומני? רבי יהודה היא, דאית ליה מוקצה! >> **אשמואל** אמר: "ארבע וחמש" **(קכז, א)** כדאמרי אינשי - ואי בעי, אפילו טובא נמי מפנין! ומאי "אבל לא את האוצר"? שלא יגמור כולו, דילמא אתי אשוויי גומות. אבל אתחולי, מתחיל! ומני? ר' שמעון היא, דלית ליה מוקצה!

תנו רבנן: אין מתחילין באוצר תחילה, אבל עושה בו שביל כדי שיכנס ויצא - {עושה בו שביל?! והא אמרת אין מתחילין?!} אהכי קאמר: עושה בו שביל ברגליו בכניסתו וביציאתו!

תנו רבנן: תבואה צבורה, בזמן שהתחיל בה מערב שבת, מותר להסתפק ממנה בשבת - ואם לאו, אסור להסתפק ממנה בשבת, דברי ר' שמעון. ר' אחא מתיר - {כלפי לייא?!} | אלא אימא: דברי רבי אחא, ורבי שמעון מתיר!

תנא: כמה שיעור תבואה צבורה? לתד! - גבעא מיניה **רב נחומי בר זכריה מאביי:** שיעור תבואה צבורה בכמה? אמר ליה: הרי אמרו: שיעור תבואה צבורה לתד!

1 כד לפננו, ויש גורסים "לעניי", וכן בכ"י ובמשניות
2 כד לפננו, ובכ"י ליתא מ"איכא" עד "קטן", וכן ברי"ף, וכן רש"ל לא גרסו

מחברת שבת - יח

גאיבעיא להו: הני ארבע וחמש קופות דקאמר - בארבע וחמש קופות אין, טפי לא - אלמא למעוטי בהילוכא עדיף? או דילמא למעוטי משוי עדיף?

{תא שמע: דתני חדא: מפנין, אפילו ארבע וחמש קופות של כדי שמן ושל כדי יין - ותניא אידך: בעשר ובחמש עשרה - מאי? לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר: מעוטי בהילוכא עדיף, ומר סבר: מעוטי במשוי עדיף?! לא! דכולי עלמא מעוטי בהילוכא עדיף - ומי סברת "בעשר ובחמש עשרה" אקופות קאי?! אכדין קאי! ולא קשיא - הא דמשתקלי חד חד בקופה, והא דמישתקלי תרי תרי, והא דמשתקלי תלתא תלתא, ובדקורי דהרפניא!

גאיבעיא להו: הני ארבע וחמש דקאמר, אף על גב דאית ליה אורחין טובא? או דילמא, הכל לפי האורחין? גואם תמצי לומר הכל לפי האורחין - חד גברא מפני לכולהו? או דילמא גברא גברא מפני לנפשיה?

כתא שמע: דאמר רבה אמר רבי חייא: פעם אחת, הלך רבי למקום אחד, וראה מקום דחוק לתלמידים. ויצא לשדה, ומצא שדה מלאה עומרים, ועימר רבי כל השדה כולה - שמע מינה: הכל לפי האורחין!³ ורב יוסף אמר ר' הושעיא: פעם אחת הלך ר' חייא למקום אחד, וראה מקום דחוק לתלמידים. ויצא לשדה, ומצא שדה מלאה עומרים, ועימר ר' חייא כל השדה כולה - שמע מינה: הכל לפי האורחין!

גועדיין תבעי לך: חד גברא מפני ליה לכולא? או דילמא כל גברא וגברא מפני לנפשיה?

{תא שמע: "ועימר רבי!" אולטעמידך, רבי בדנפשיה עימר?! - אלא צוה ועימר! ולעולם, כל חד וחד מפני לנפשיה!

מפני האורחין ומפני בטול בית המדרש - אבל לא את האוצר -- אמר ר' יוחנן: גדולה הכנסת אורחין כהשכמת בית המדרש, דקתני: "מפני האורחין ומפני בטול בית המדרש!" ורב דימי מנהרדעא אמר: יותב מהשכמת בית המדרש, דקתני "מפני האורחין", והדר "ומפני בטול בית המדרש"!

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחין מהקבלת⁴ פני

3 כך לפננו, אבל בכ"י ליתא, ורש"ל מחקו
4 בכ"י: "מקבלת"

שכינה! דכתיב: (בראשית יח) "ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך". אמר ר' אלעזר: בא וראה, שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם - מדת בשר ודם, אין קטן יכול לומר לגדול "המתן עד שאבא אצלך" - ואילו בהקדוש ברוך הוא, כתיב: "ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך!"

אמר רב יהודה בר שילא אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן: ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן: הכנסת אורחין, וביקור חולים, ועיון תפלה, והשכמת בית המדרש, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והדן את חברו לכף זכות {איני! והא אנו תנו: אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן: כיבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והבאת שלום שבין אדם לחברו, ותלמוד תורה כנגד כולם - הני, אין - מידי אחרינא, לא?! (קכז,ב) אהני נמי⁵ בגמילות חסדים שייכי! לישנא אחרינא: הני בהני שייכי!

תנו רבנן: הדין חבירו לכף זכות, דנין אותו לזכות. ומעשה באדם אחד, שירד מגליל העליון, ונשכר אצל בעל הבית אחד בדרום שלש שנים. ערב יום הכיפורים אמר לו: "תן לי שכרי, ואלך ואזון את אשתי ובני!" אמר לו: "אין לי מעות!" אמר לו: "תן לי פירות!" אמר לו: "אין לי!" "תן לי קרקע!" "אין לי!" "תן לי בהמה!" "אין לי!" "תן לי כרים וכסתות!" "אין לי!" - הפשיל כליו לאחוריו, והלך לביתו בפחי נפש

לאחר הרגל, נטל בעל הבית שכרו בידו, ועמו משוי שלשה חמורים, אחד של מאכל, ואחד של משתה, ואחד של מיני מגדים, והלך לו לביתו. אחר שאכלו ושתו, נתן לו שכרו. אמר לו: "בשעה שאמרת לי 'תן לי שכרי', ואמרת 'אין לי מעות', במה חשדתני?" אמרת: "שמא פרקמטיא בזול נזדמנה לך, ולקחת בהן!" "ובשעה שאמרת לי 'תן לי בהמה', ואמרת 'אין לי בהמה', במה חשדתני?" אמרת: "שמא מושכרת ביד אחריים!" "בשעה שאמרת לי 'תן לי קרקע', ואמרת 'אין לי קרקע', במה חשדתני?" אמרת: "שמא מוחכרת ביד אחריים היא!" "ובשעה שאמרת לי 'תן לי פירות', במה חשדתני?" אמרת: "שמא אינן מעושרות!" "ובשעה שאמרת לי 'תן לי כרים וכסתות', במה חשדתני?" אמרת: "שמא הקדיש כל נכסיו לשמים!" - אמר ליה: "העבודה!"

5 יש גורסים רק: "בהני שייכי", ויש גורסים רק לשנא קמא

כך היה! הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני, שלא עסק בתורה!
וכשבאתי אצל חבירי בדרום, התירו לי כל נדרי! ואתה, כשם
שדנתני לזכות, המקום ידין אותך לזכות!"

תנו רבנן: מעשה בחסיד אחד, שפדה ריבה אחת בת ישראל,
ולמלון השכיבה תחת מרגלותיו. למחר ירד וטבל, ושנה לתלמידיו.
ואמר להם: "בשעה שהשכבתיה תחת מרגלותי, במה חשדתוני?"
"אמרנו: "שמא יש בנו תלמיד שאינו בדוק לרבי!" "בשעה שירדתני
וטבלתי, במה חשדתוני?" "אמרנו: "שמא מפני טורח הדרך אירע
קרי לרבי!" "אמר להם: "העבודה! כך היה! ואתם, כשם שדנתוני
לכף זכות, המקום ידין אתכם לכף זכות!"

תנו רבנן: פעם אחת הוצרך דבר אחד לתלמידי חכמים אצל
מטרוניתא אחת, שכל גדולי רומי מצויין אצלה. אמרו: "מי ילך?"
אמר להם ר' יהושע: "אני אלך!" הלך רבי יהושע ותלמידיו. כיון
שהגיע לפתח ביתה, חלץ תפיליו ברחוק ארבע אמות, ונכנס, ונעל
הדלת בפניהן. אחר שיצא, ירד, וטבל, ושנה לתלמידיו. ואמר
להם: "בשעה שחלצתי תפילין, במה חשדתוני?" אמרנו: "כסבור
רבי: לא יכנסו דברי קדושה במקום טומאה!" "בשעה שנעלתי,
במה חשדתוני?" אמרנו: "שמא דבר מלכות יש בינו לבינה!"
"בשעה שירדתי וטבלתי, במה חשדתוני?" אמרנו: "שמא ניתזה
צינורא מפיה על בגדיו של רבי!" אמר להם: "העבודה! כך היה!
ואתם, כשם שדנתוני לזכות, המקום ידין אתכם לזכות!"

מפנין תרומה -- {פשיטא! אלא! צריכא דמנחה ביד ישראל. מהו
דתימא? כיון דלא חזיא ליה, אסור. קמשמע לן - כיון דחזיא
לכהן, שפיר דמי!

ודמאי -- {דמאי, הא לא חזי ליה?! כיון דאי בעי, מפקר ליה
לנכסיה, והוה עני, וחזיא ליה - השתא נמי, חזי ליה! דתנן:
מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי. ואמר **רב הונא**:
תנא: **בית שמאי** אומרים: אין מאכילין את העניים דמאי ואת
האכסניא דמאי. **ובית הלל** אומרים: מאכילין את העניים דמאי
ואת האכסניא דמאי

ומעשר ראשון שניטלה תרומתו -- {פשיטא! אלא! צריכא
שהקדימו בשבולים, ונטלה הימנו תרומת מעשר, ולא נטלה הימנו

מחברת שבת - יח

תרומה גדולה! וכי הא דאמר ר' אבהו אמר ריש לקיש: מעשר ראשון שהקדימו בשבולין, פטור מתרומה גדולה, שנאמר: (במדבר יח) "והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר" - מעשר מן המעשר אמרתי לך, ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר! {אמר ליה רב פפא לאביי: אי הכי, אפילו הקדימו בכרי נמי ליפטר! אמר ליה: עליך אמר קרא: (במדבר יח) "מכל מתנותיכם תרימו את כל תרומת ה' מכל חלב את מקדשו ממנו" {ומה ראית?! אהאי אידגן, והאי לא אידגן!

ומעשר שני והקדש שנפדו -- {פשיטא! אלא! צריכא שנתן את הקרן ולא נתן את החומש - הא קמשמע לן דאין חומש מעכב

והתורמוס היבש, מפני שהוא מאכל לעזים -- דווקא יבש, אבל לח, לא! א;מאי טעמא? אכיון דמריר, לא אכלה

(קכח,א) אבל לא את הטבל -- {פשיטא! אלא! צריכא, בטבל טבול מדרבנן, שזרעו בעציץ שאינו נקוב!

ולא את מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו -- {פשיטא! אלא! צריכא שהקדימו בכרי, שנטל ממנו מעשר ולא נטלה ממנו תרומה גדולה! - מהו דתימא? כדאמר ליה רב פפא לאביי - קמשמע לן, כדשני ליה אביי!⁶

ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו -- {פשיטא! אלא! צריכא דנפדו, ולא נפדו כהלכתן - מעשר, שפדאו על גבי אסימון, דרחמנא אמר: (דברים יד) "וצרת הכסף בידך" - דבר שיש בו צורה; הקדש, שחיללו על גבי קרקע, דרחמנא אמר: "ונתן הכסף וקם לו!"

ולא את הלוף, ולא את החרדל -- תנו רבנן: מטלטלין את החצב מפני שהוא מאכל לצביים, ואת החרדל מפני שהוא מאכל ליונים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף מטלטלין שברי זכוכית, מפני שהוא מאכל לנעמיות. אמר ליה רבי נתן: א;אלא מעתה, חבילי

מחברת שבת - יח

זמורות יטלטלו, מפני שהוא מאכל לפילין!?! #%ורבן שמעון בן
גמליאל: נעמיות שכיחי - פילין לא שכיחי!#

אמר **אמימר**: והוא, דאית ליה נעמיות {אמר **רב אשי לאמימר**:
אלא דקאמר ליה ר' נתן לרבן שמעון בן גמליאל: חבילי זמורות
יטלטל מפני שהוא מאכל לפילין - אי אית ליה פילין, אמאי לא?!
- אלא ראוי! - הכי נמי, ראוי!

אמר **אביי**: רבן שמעון בן גמליאל, ורבי שמעון, ורבי ישמעאל,
ורבי עקיבא - כולהו סבירא להו: כל ישראל בני מלכים הם! רבן
שמעון בן גמליאל, הא דאמרן; ר' שמעון, דתנן: בני מלכים סכין
על גבי מכותיהן שמן וורד, שכן דרכן של בני מלכים לסוך בחול.
ר' שמעון אומר: כל ישראל בני מלכים הם; ר' ישמעאל ורבי
עקיבא, דתניא: הרי שהיו נושין בו אלף מנה, ולבוש איצטלא בת
מאה מנה, מפשיטין אותו ומלבישין אותו איצטלא הראויה לו.
תנא משום **רבי ישמעאל** ותנא משום **רבי עקיבא**: כל ישראל ראויין
לאותה איצטלא!

חבילי קש וחבילי עצים, וחבילי זרדים - אם התקינן למאכל
בהמה, מטלטלין אותן - ואם לאו, אין מטלטלין אותן -- תנו
רבנן: חבילי קש, וחבילי עצים, וחבילי זרדים - אם התקינן
למאכל בהמה, מטלטלין אותן - ואם לאו, אין מטלטלין אותן.
רבן שמעון בן גמליאל אומר: חבילין הניטלין ביד אחד, מותר
לטלטלן - בשתי ידים, אסור לטלטלן. חבילי סיאה אזור וקורנית
- הכניסן לעצים, אין מסתפק מהן בשבת - למאכל בהמה,
מסתפק מהן בשבת. וקוטס ביד ואוכל, ובלבד שלא יקטום בכלי.
ומולל ואוכל, ובלבד שלא ימלול בכלי הרבה, דברי **רבי יהודה**.
וחכמים אומרים: מולל בראשי אצבעותיו ואוכל, ובלבד שלא
ימלול בידו הרבה כדרך שהוא עושה בחול. וכן באמיתא, וכן
בפיגס, וכן בשאר מיני תבלין

גמאי אמיתא? אניניא! גסיאה? אמר **רב יהודה**: צתרי! אזור -
אברתא; קורנית - "קורניתא" שמה! גוהא ההוא דאמר להו: "מאן
בעי קורניתא?" ואישתכח חשי! | אלא סיאה - צתרי; אזור -
אברתא; קורניתא - חשי!

איתמר: בשר מליח, מותר לטלטלו בשבת. בשר תפל, **רב הונא**
אמר: מותר לטלטלו. **רב חסדא** אמר: אסור לטלטלו -- **רב הונא**
אמר: מותר לטלטלו - גוהא רב הונא תלמיד דרב הוה, ורב כר'

יהודה סבירא ליה, דאית ליה מוקצה?! <במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה - במוקצה לטלטל, סבר לה כרבי שמעון; **רב חסדא** אמר: אסור לטלטלו - {והא **רב יצחק בר אמי** איקלע לבי **רב חסדא**, וחזא ההוא בר אווזא דהוו קא מטלטלו ליה משמשא לטולא. ואמר **רב חסדא**: חסרון כיס קא חזינן הכא?! אשאני בר אווזא, דחזי לאומצא!

תנו רבנן: דג מליח, מותר לטלטלו; דג תפל, אסור לטלטלו; בשר, בין תפל ובין מליח, מותר לטלטלו⁷

תנו רבנן: מטלטלין את העצמות מפני שהוא מאכל לכלבים; (**קכח, ב**) בשר תפוח, מפני שהוא מאכל לחיה; מים מגולין, מפני שהן ראויין לחתול. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: כל עצמן אסור לשהותן מפני הסכנה

משנה: כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו. תרנגולת שברחה, דוחין אותה עד שתכנס. מדדין עגלין וסייחין. אשה מדדה את בנה. אמר **רבי יהודה**: אימתי? בזמן שהוא נוטל אחת ומניח אחת - אבל אם היה גורר, אסור

גמרא: אמר **רב יהודה** אמר **רב**: בהמה שנפלה לאמת המים, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה, ואם עלתה עלתה {מיתבי: בהמה שנפלה לאמת המים, עושה לה פרנסה במקומה, בשביל שלא תמות - פרנסה אין, כרים וכסתות לא?! <לא קשיא! - הא דאפשר בפרנסה, הא דאי אפשר בפרנסה! - אפשר בפרנסה, אין - ואי לא, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה! {והא קא מבטל כלי מהיכנו?! <סבר: מבטל כלי מהיכנו דרבנן - צער בעלי חיים דאורייתא - ואתי דאורייתא, ודחי דרבנן!

תרנגולת שברחה, דוחין אותה עד שתכנס -- דוחין, אין - מדדין, לא! - תנינא להא דתנו רבנן: מדדין בהמה חיה ועוף בחצר, אבל לא את התרנגולת - &תרנגולת, מאי טעמא לא? אמר **אביי**: משום דמקפיא נפשה!

תני חדא: מדדין בהמה וחיה ועוף בחצר, אבל לא ברשות הרבים. והאשה מדדה את בנה ברשות הרבים, ואין צריך לומר בחצר ותניא אידך: אין עוקרין בהמה וחיה ועוף בחצר, אבל דוחין בהן

7 לפננו נוסף: "ויתמא כרבי שמעון", ובכ"י וברא"ש ליתא, ורש"ל מחקו

שיכנסו

{הא גופא קשיא! אמרת: אין עוקרין, אבל דדויי מדדינן. הדר אמרת: דוחין אין, מדדין לא?! אמר **אביי**: סיפא אתאן לתרנגולת!

אמר **אביי**: האי מאן דשחיט תרנגולת, לכבשינהו לכרעיה בארעא. אי נמי, נידל להו מידל. דדילמא מנח להו לטופריה בארעא, ועקר להו לסימנים

משנה: אין מילדין את הבהמה ביום טוב, אבל מסעדין. ומילדין את האשה בשבת, וקורין לה חכמה ממקום למקום, ומחללין עליה את השבת, וקושרין את הטיבור. **רבי יוסי** אומר: אף חותכין. וכל צרכי מילה, עושין בשבת

גמרא: כיצד מסעדין? **ארב יהודה** אמר: אוחז את הולד, שלא יפול לארץ! **ארב נחמן** אמר: דוחק בבשר, כדי שיצא הולד!

תניא כוותיה דרב יהודה: כיצד מסעדין? אוחזין את הולד שלא יפול לארץ, ונופח לו בחוטמו, ונותן לו דד לתוך פיו כדי שינק. אמר **ר' שמעון בן גמליאל**: מרחמין היינו על בהמה טהורה ביום טוב

היכי עביד? אמר **אביי**: מביא בול של מלח, ומניח לה בתוך הרחם, כדי שתזכור צערה, ותרחם עליו. ומזלפין מי שליא על גבי ולד, כדי שתריח ריחו, ותרחם עליו. ודוקא טהורה, אבל טמאה, לא גמאי טעמא? **טמאה** לא מרחקא ולדא, ואי מרחקא ולדא, לא מקרבא!

מילדין את האשה בשבת, וקורין לה חכמה ממקום למקום. ומחללין עליה את השבת, וקושרין את הטיבור -- {מכדי תנא ליה "מילדין את האשה וקורין לה חכמה ממקום למקום", "ומחללין עליה את השבת" לאתויי מאי?! **אלאתויי** הא דתנו רבנן: אם היתה צריכה לנר, חבירתה מדלקת לה את הנר. ואם היתה צריכה לשמן, חבירתה מביאה לה שמן ביד. ואם אינו ספק ביד, מביאה בשערה. ואם אינו ספק בשערה, מביאה לה בכלי

אמר מר: אם היתה צריכה לנר, חבירתה מדלקת לה את הנר - {פשיטא! **אלא!** צריכא בסומא - מהו דתימא? כיון דלא חזיא, אסור - קא משמע לן - איתובי מיתבא דעתה! **סברא**: אי איכא מידי, חזיא חבירתא ועבדה לי!

אם היתה צריכה לשמן, חבירתה מביאה לה שמן ביד. ואם אינו ספק ביד, מביאה בשערה -- {תיפוק ליה משום סחיטה?! **ארבה** ו**רב יוסף**, דאמרי תרווייהו: אין סחיטה בשיער! **ארב אשי** אמר: אפילו תימא יש סחיטה בשיער, מביאה לה בכלי דרך שערה - דכמה דאפשר לשנויי, משנינן!

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: חיה, כל זמן שהקבר פתוח, בין אמרה "צריכה אני" בין לא אמרה "צריכה אני", מחללין עליה את השבת; נסתם הקבר, בין אמרה (**קכט, א**) "צריכה אני" בין לא אמרה "צריכה אני", אין מחללין עליה את השבת

רב אשי מתני הכי. **מר זוטרא** מתני הכי: אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: חיה, כל זמן שהקבר פתוח, בין אמרה "צריכה אני" ובין אמרה "אין צריכה אני", מחללין עליה את השבת; נסתם הקבר, אמרה "צריכה אני", מחללין עליה את השבת - לא אמרה "צריכה אני", אין מחללין עליה את השבת

אמר ליה **רבינא למרימר**: גמר זוטרא מתני לקולא, ורב אשי מתני לחומרא. הלכתא כמאן? אמר ליה: הלכה כמר זוטרא - ספק נפשות להקל!

גמאימתי פתיחת הקבר? אמר **אביי**: משעה שתשב על המשבר!
ארב הונא בריה דרב יהושע אמר: משעה שהדם שותת ויורד!
ארב אמרי לה: משעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה!

געד מתי פתיחת הקבר? אמר **אביי**: שלשה ימים! **ארבא** אמר משמיה **דרב יהודה**: שבעה! **ארבא** אמרי לה: שלשים!

אמרי **נהרדעי**: חיה, שלשה, שבעה, ושלשים - שלשה, בין אמרה "צריכה אני" ובין אמרה "לא צריכה אני", מחללין עליה את השבת; שבעה, אמרה "צריכה אני", מחללין עליה את השבת - אמרה "לא צריכה אני", אין מחללין עליה את השבת; שלשים, אפילו אמרה "צריכה אני" אין מחללין עליה את השבת, אבל עושין על ידי ארמאי, כ**דרב עולא בריה דרב עילאי**, דאמר: כל צרכי חולה נעשין על ידי ארמאי בשבת. וכ**דרב המנונא**, דאמר **רב המנונא**: דבר שאין בו סכנה, אומר לנכרי ועושה

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: לחיה שלשים יום - גלמאי הלכתא? **ארב** אמרי **נהרדעי**: לטבילה! אמר **רבא**: לא אמרן אלא שאין בעלה עמה - אבל בעלה עמה, בעלה מחממה! כי הא דברתיה דרב

מחברת שבת - יח

חסדא, טבלה בגו תלתין יומין שלא בפני בעלה⁸, ואצטניאת,
ואמטוי לערסה בתריה דרבא לפומבדיתא

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: עושין מדורה לחיה בשבת בימות
הגשמים⁹ - סבור מינה: לחיה אין - לחולה לא; בימות הגשמים,
אין - בימות החמה לא! - ולא היא! - לא שנא חיה, ולא שנא
חולה! לא שנא בימות הגשמים, ולא שנא בימות החמה!
~מדאתמר:¹⁰ אמר **רב חייא בר אבין** אמר **שמואל**: הקיז דם
ונצטנן, עושין לו מדורה, אפילו בתקופת תמוז

שמואל צלחו ליה תכתקא דשאגא. רב יהודה צלחו ליה פתורא
דיונה. לרבה צלחו ליה שרשיפא. ואמר ליה **אביי לרבה**: זוהא
קעבר מר משום (דברים כ) "בל תשחית!"? אמר ליה: בל תשחית
דגופאי עדיף לי!

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: לעולם ימכור אדם קורות ביתו, ויקח
מנעלים לרגליו; הקיז דם ואין לו מה יאכל, ימכור מנעלים
שברגליו ויספיק מהן צרכי סעודה - מאי צרכי סעודה? **ארב**
אמר: בשר! **אשמואל** אמר: יין! -- **רב** אמר: בשר - נפשא חלף
נפשא; **ושמואל** אמר: יין - סומקא חלף סומקא!

סימן: שנמסר

שמואל, ביומא דעבד מילתא, עבדי ליה תבשילא דטחלי; ר' יוחנן
שתי עד דנפיק תיהיא מאוניה; ורב נחמן שתי עד דקפי טחליה;
רב יוסף שתי עד דנפיק מריבדא דכוסילתא; רבא מהדר אחמרא
בר תלתא טרפי. אמר להו רב נחמן בר יצחק לרבנן: "במטותא
מינייכו! ביומא דהקזה, אמרו לביתייכו: "נחמן אקלע לגבן!"
וכולהו אערומי אסירי, בר מהאי ערמה דשרי!

מאן דעביד מילתא, ולא אפשר ליה, לישקול זוזא מכא וליזיל לשב
חנותא, עד דטעים שיעור רביעתא. ואי לא, ליכול שב תמרי
אוכמתא, ולישוף מישחא בצידעיה, וניגני בשמשא

אבלט אשכחיה לשמואל דגני בשמשא. אמר ליה: "חכימא
דיהודאי?! בישא מי הוי טבא?!" אמר ליה: "יומא דהקזה הוא!" -
ולא היא! - אלא איכא יומא דמעלי בה שמשא בכוליה שתא -
יומא דנפלה ביה תקופת תמוז - וסבר: לא איגלי ליה!

היקיל, ברות, טעמא, שהה - סימן

8 כך לפננו, ויש שלא גורסים. ויש שלא גורסים גם "ואצטניאת"
9 יש שאין גורסים: "בימות הגשמים", ובכ"י ליתא

10 יש גורסים במקום "ולא היא" עד "מדאתמר": "לא. איתמר"

מחברת שבת - יח

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: כל המקיל בסעודת הקזת דם, מקילין לו מזונותיו מן השמים, ואומרים: הוא, על חייו לא חס - אני אחוס עליו?!

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: האי מאן דעביד מילתא, לא ליתבי היכא דכריך זיקא - דילמא שפי ליה אומנא, ומוקים ליה ארביעתא, ואתי זיקא ושאיף מיניה, ואתי לידי סכנה!
שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לביניא ואריחא. יומא חדא, עבד וארגיש בנפשיה. בדק, וחסר חד אריחא

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: האי מאן דעביד מילתא, ליטעום מידי והדר ליפוק! דאי לא טעים מידי, אי פגע בשכבא, ירקא אפיה; אי פגע במאן דקטל נפשא, מית; אי פגע (**קכט,ב**) בדבר אחר, קשה לדבר אחר

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: האי מאן דעביד מילתא, לישהי פורתא, והדר ליקום! דאמר מר: חמשה דברים קרובין למיתה יותר מן החיים, ואלו הן: אכל ועמד, שתה ועמד, ישן ועמד, הקיז דם ועמד, שימש מטתו ועמד

אמר **שמואל**: פורסא דדמא כל תלתין יומין, ובין הפרקים ימעט, ובין הפרקים יחזור וימעט

ואמר **שמואל**: פורסא דדמא חד בשבתא, ארבעה, ומעלי שבתא - אבל שני וחמישי, לא! דאמר מר: מי שיש לו זכות אבות, יקיז דם בשני ובחמישי, שבית דין של מעלה ושל מטה שוין כאחד!
בתלתא בשבתא, מאי טעמא לא? כמשום דקיימא ליה מאדים בזווי! {מעלי שבתא נמי, קיימא בזווי?!} כיון דדשו ביה רבים, (תהלים קטז) "שומר פתאים ה'!"

אמר **שמואל**: רביעי דהוא רביעי; רביעי דהוא ארביסר; רביעי דהוא עשרים וארבעה; רביעי דליכא ארבע בתריה - סכנתא. ראש חודש ושני לו - חולשא; שלישי לו - סכנה; מעלי יומא טבא - חולשא; מעלי יומא דעצרתא - סכנתא. וגזרו רבנן אכולהו מעלי יומא טבא, משום יומא טבא דעצרת, דנפיק ביה זיקא, ושמיה "טבוח", דאי לא קבלו ישראל תורה, הוה טבח להו לבשרייהו ולדמייהו

אמר **שמואל**: אכל חטה והקיז דם, לא הקיז אלא לאותה חטה. והני מילי לרפואה, אבל לאוקולי, מיקיל. המקיז דם - שתייה, לאלתר; אכילה, עד חצי מיל

איבעיא להו: שתייה - לאלתר, מעלי - אבל בתר הכי קשי? או

מחברת שבת - יח

דילמא לא קשי ולא מעלי? - תיקו!

איבעיא להו: אכילה - עד חצי מיל הוא דקמעלי - הא בתר הכי ומקמי הכי, קשי? או דילמא, לא קשי ולא מעלי? - תיקו!

מכריז **רב**: מאה קרי בזוזא, מאה רישי בזוזא, מאה שפמי ולא כלום. אמר **רב יוסף**: כי הוינן בי **רב הונא**, יומא דמפגרי ביה רבנן, אמרי: "האי דנא יומא דשפמי הוא!" - ולא ידענא מאי קאמרי

וקושרין הטבור -- תנו רבנן: קושרין הטבור. ר' יוסי אומר: אף חותכין. וטומנין השליא כדי שיחם הולד. אמר **רבן שמעון בן גמליאל**: בנות מלכים טומנות בספלים של שמן; בנות עשירים בספוגים של צמר; בנות עניים במוכין

אמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה** אמר **רב**: הלכה כר' יוסי ואמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה** אמר **רב**: מודים חכמים לרבי יוסי בטבור של שני תינוקות, שחותכין. מאי טעמא? דמנתחי אהדדי!

ואמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה** אמר **רב**: כל האמור בפרשת תוכחה, עושין לחיה בשבת, שנאמר: (יחזקאל טז) "ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרך ובמים לא רחצת למשעי והמלח לא המלחת והחתל לא חתלת" - "ומולדותיך ביום הולדת" - מכאן שמילדים את הולד בשבת; "לא כרת שרך" - מכאן שחותכין הטבור בשבת; "ובמים לא רחצת למשעי" - מכאן שרוחצין הולד בשבת; "והמלח לא המלחת" - מכאן שמולחין הולד בשבת; "והחתל לא חתלת" - מכאן שמלפפין הולד בשבת